

[Udenrigsministeren.]

Regeringens ønske om fortsat at søge afspændingen i Europa fremmet er ganske klart og er gentagne gange blevet markeret også kort efter begivenhederne i august 1968, som ubestrideligt medførte et alvorligt tilbageslag for den hidtil førte afspændingspolitik. Der er imidlertid ingen anden vej frem end tilnærmelse og forståelse mellem øst og vest. Herom er der principiel enighed mellem alle vore allierede i NATO; det blev klart udtrykt i det communiqué, der blev udsendt efter NATO-ministermødet i november.

De konkrete skridt, der i den givne situation kan tages fra dansk side til fremme af afspændingen, er det regeringens hensigt at tage. I bemærkningerne til forslaget og i øvrigt også i den socialdemokratiske ordførers præsentation deraf er der peget på et par konkrete konsekvenser, som efter socialdemokratiets opfattelse bør drages af denne principielle indstilling. Jeg vil gerne kommentere disse tanker lidt nærmere.

For så vidt angår kontrolrådspasordningen for østtyskere, der i sin tid blev skærpet som reaktion mod opførelse af Berlinmuren, er det rigtigt, at Danmark ved flere lejligheder har søgt lempelser gennemført og også har haft held dertil. Noget dansk krav om en ophævelse af selve ordningens princip er aldrig fremsat under de mange drøftelser i NATO om denne sag. Den nuværende regering er ligesom sin forgænger af den opfattelse, at den friest mulige adgang til menneskelige kontakter med befolkningen i Østtyskland er i dansk og i vestlig interesse. Vi fordømmer Berlinmuren og hele det system, der ved brutal magt tvinger sine borgere til at blive på tvangsregimets område, men vi må samtidig beklage andre hindringer for det frie samkvem. Som bekendt er den vigtigste hindring ikke kontrolrådspasordningen, men vanskelighederne for østtyskere ved at opnå udrejsetilladelse. Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at afslag på ansøgninger om kontrolrådspas kun forekommer i forholdet 1:300. Regeringen ser imidlertid gerne, at indrejsemulighederne gøres smidigere. Vi har også virket derfor, og jeg kan oplyse, at jeg ved flere lejligheder og senest under mit besøg i Tyskland i december indgående har drøftet disse spørgsmål med den tyske udenrigsminister. Selv om pasord-

ningen håndhæves af de tre store vestmagter, der har ansvaret for Berlin, har den tyske regering selv sagt den største interesse i, hvorledes ordningen praktiseres. Udenrigsminister Brandt fortalte mig, at forbundsregeringen i nær fremtid agter at fremsætte et nyt tysk forslag, der sigter mod en yderligere lempelse. Regeringen agter i forbindelse hermed i NATO at arbejde for, at de størst mulige lempelser i den bestående ordning gennemføres. Jeg tror ikke, at der er nogen forskel her i salen i vort syn på denne sag, selv om der selvfølgelig nok kan være visse nuancer i vurderingen af, hvordan vi bedst griber den an for at nå det ønskede mål. Det er regeringens bestemte ønske at nå den friest mulige ordning med hensyn til kontakt med befolkningen i Østtyskland; men hvis man vil nå et resultat, må det, som også forslagsstillerne skriver, ske inden for NATO.

Tanken om at oprette et handelskammer i Østtyskland skal jeg ikke sige mange ord om. Forslagsstillerne har selv henvist tanken fra forslagens tekst til bemærkningerne. Regeringen ønsker som hidtil at fremme samhandelen med Østtyskland, når det kan ske på gensidig ligelig basis. Et handelskammer er imidlertid, som det også nu er fremhævet af forslagsstillerne, et privat foretagende. De private erhvervsorganisationer, som varetager samhandelsinteresserne i forhold til Østtyskland, har i en udtalelse, som også vil være forslagsstillerne bekendt, fremhævet, at de ikke nærer noget ønske om at oprette et sådant kammer. Da det altså ikke drejer sig om et politisk spørgsmål, men om et privat kommercielt, vil det forstås, at regeringen ikke agter at foretage sig noget i denne sag.

Regeringen er som bekendt principielt gået ind for afholdelse af en konference om de europæiske sikkerhedsproblemer. Det er fortsat regeringens opfattelse, at denne tanke med tiden må kunne gennemføres. Ikke mindst efterårets begivenheder har imidlertid vist, at der her er tale om et langtidsmål. Vi må ikke gøre os illusioner om, at en sådan konference vil kunne gennemføres i nærmere fremtid. Konkrete skridt til forberedelse af konferencen agter regeringen derfor ikke at binde sig til at tage i den nuværende situation, først og fremmest for ikke at skade muligheden for